

Aso's die op A15 langs ambulance razen pijnlijk herkenbaar voor Kevin: 'Ik krijg weer kippenvel'

MARTIJN SCHOOLENBERG, TELEGRAAF

Op de A15 bij knooppunt Vaanplein was het vrijdag weer raak: verscheidene automobilisten negeerden rode kruisen. Daardoor moest nota bene ambulancepersoneel het verkeer gaan regelen. Wat bezielt mensen om zich hier niet aan te houden? „Dit is puur egoïsme.”

Weginspecteur Kevin van de Merwe ontsnapte drie jaar geleden aan de dood. „Ik zat in mijn auto op een afgesloten rijstrook van de A12 nabij Duiven, om daar een veilige situatie te creëren”, vertelt hij.

„Toen ik door het raam keek of ik kon uitstappen, zag ik plotseling een auto vol gas op me afkomen die het rode kruis genegeerd had. In een split second had ik de keuze: óf ik stapte uit met het risico dat ik geraakt werd óf ik bleef zitten en hopen dat het meeviel als hij de zijkant van de auto zou raken. Ik bleef zitten en

trok mijn gordel zo strak mogelijk aan, maar was er niet gerust op. 'Dit gaat mis', dacht ik.”

Tot zijn opluchting liep het ternauwernood goed af. „De auto miste me net, het was echt millimeterwerk”, puft Kevin. „Als ik eraan terugdenk, krijg ik weer kippenvel op mijn rug.”

Op A15 zijn rode kruisen genegeerd

Helaas staan dergelijke incidenten waarbij rode kruisen genegeerd worden niet op zichzelf. Afgelopen vrijdag hielden meerdere automobilisten op de A15 zich er niet aan, na een aanrijding tussen een auto en een vrachtwagen. Daardoor moesten ambulancemedewerkers hun auto op de afgesloten rijstroken neerzetten en ging een medewerker zelf het verkeer regelen. Pas toen de politie ter plaatse kwam, werd de blokkade niet meer genegeerd.

Het leidt tot woede bij Rijkswaterstaat. „Dit is gewoon asociaal”, reageert een woordvoerder. „Er staat daar een ambulancemedewerker die ingeschakeld is

om mensenlevens te redden en die moet dan ook nog ervoor zorgen dat er niemand langskomt.”

De wegininspecteurs met boa-status en politie schreven in 2024 gezamenlijk zo'n 12.000 boetes uit. In 2022 en 2023 lag dat aantal nog rond de 8000.

Automobilisten negeren rood kruis

Kevin maakt dagelijks mee dat automobilisten een rood kruis negeren. „Ik moet regelmatig langer wachten in mijn auto, voordat ik pionnen uit de achterklep kan halen om een werkvak te creëren. Er rijden soms hordes auto's door een rood kruis, waardoor ik niet veilig kan uitstappen. Daardoor duurt het langer voordat we een incident kunnen afhandelen, waardoor er langere files ontstaan.”

Collega's hebben weleens meegemaakt dat hun auto geramd wordt, soms door het negeren van een rood kruis. Kevin: „Nu is het nog enkel materieel, maar ik houd mijn hart vast. Straks is het een collega. Ik hoor nu soms al verhalen dat ze moeten rennen voor hun leven.”

Toch heeft hij nooit overwogen om te stoppen. „Het is zo leuk

om mensen te kunnen helpen op de snelweg. En we worden ook getraind om veilig te werken en ons ervan bewust te zijn dat het fout kan gaan.”

'Olie op de weg'

Een rood kruis staat er nooit voor niks, benadrukt de Rijkswaterstaatwoordvoerder. „Er is altijd wat aan de hand, ook al zie je dat niet direct. Er kan bijvoorbeeld een gevaarlijke situatie na de bocht zijn, er kan spoedtransport naar een ziekenhuis rijden of er kan olie op de weg liggen.”

Wat bezielt automobilisten om zoiets te doen? Volgens Gerard Tertoolen, verkeerspsycholoog bij XTNT, is het terug te voeren op 'puur egoïsme'.

„Mensen willen zo snel mogelijk ergens heen en willen niet opgehouden worden.”

Dat heeft volgens hem met de huidige tijdsgeest te maken. „We hebben steeds meer het gevoel dat we alle tijd moeten benutten die we hebben. En dan kunnen mensen blijkbaar niet het fatsoen opbrengen om zich even volgens de

regels te gedragen. Ik bedoel: hoe erg is het als je misschien vijf minuten later thuis bent, als je daarmee voorkomt dat je mensen in gevaar brengt?!”

Kuddegedrag op de weg

Ook kan er sprake zijn van kuddegedrag. „Als je anderen het kruis ziet negeren, kun je denken dat jij het ook wel kunt doen. Dan wordt er een soort tijdelijke norm gesteld. En als zoveel mensen het doen zal het wel niet gecontroleerd worden, kan de gedachte zijn.”

De auto kan onze primitieve kant oproepen, weet Tertoolen. „Waar we buiten de auto als volwassenen vaak goed afgewogen keuzes maken, worden we in ons voertuig opeens weer een kind.”

Daarvoor zijn volgens hem meerdere verklaringen. „Ten eerste is er het gevoel van anonimiteit in de auto. Je bent minder goed herkenbaar, dan is het makkelijker om gekke dingen te doen.” Ook speelt 'macht en kracht' mee. „Je hebt veel pk onder je hoede en met een machtig brullende motor voel je je sterk.”

'Stukje asfalt veroveren'

Daarnaast is er evolutionaire territoriumdrang, stelt de verkeerspsycholoog. „Dan willen we toch dat stukje asfalt veroveren en vinden we het vervelend als anderen op hetzelfde stukje uit zijn.” Bovendien kunnen mensen de auto als 'afreageermachine' gebruiken. „Als je wat vervelends hebt meegemaakt of je onzeker voelt, kun je even goed gas geven en je boven andere weggebruikers plaatsen. Dan compenseren mensen hun tekortkomingen om zich beter te voelen.”

In principe zit het in iedereen om zichzelf te verliezen, stelt Tertoolen. „Maar bij sommigen gebeurt dat makkelijker dan bij anderen. De sociale omgeving speelt daarbij wel een belangrijke rol. Als jij in kringen verkeert waar het stoer is om heel hard te rijden, ga je dat gedrag eerder vertonen.”

Wat moet er dan gebeuren om dit probleem aan te pakken? Momenteel kunnen kruisnegeerders een boete van minimaal 290 euro krijgen, exclusief administratiekosten. De verkeerspsycholoog pleit voor zwaardere straffen. „Als iemand een rood kruis negeert, moet je het rijbewijs gewoon afnemen. Ik snap dat je niet zomaar de wetten kunt veranderen, maar geldboetes zijn niet langer op hun plek. Er moet ook goed op gehandhaafd worden, zodat de schrik er goed in zit.”